

КОНТРОЛЬ ЯКОСТІ ЗНАТЬ З ДИСЦИПЛІН ПРИРОДНИЧО-НАУКОВОГО ЦИКЛУ

Деміденкова Г.Г., Біланова Л.П.

Вищий державний навчальний заклад України «Українська медична стоматологічна академія»

Медичний коледж

Розглядаються переваги використання тестових методів контролю знань, які стимулюють академічну активність студентів і слугують одним із важелів забезпечення якості освіти.

The article discusses the advantages of using test methods of knowledge control, which stimulate the academic activity of students and are aimed at ensuring the quality of education.

Ключові слова: тестування, контроль, студент, діагностика, оцінювання, ефективність.

Важливою складовою навчальної діяльності була і залишається система контролю й оцінювання навчальних досягнень студентів. Система навчання у вищій школі - багатогранний процес, який складається з низки взаємопов'язаних елементів. Серед них важливе місце посідає контроль якості навчальних досягнень студентів як невід'ємна складова навчально-виховного процесу у вищому навчальному закладі.

Раціонально організований контроль максимально сприяє підвищенню якості навчання. Контроль активізує навчальний процес, суттєво підвищує його ефективність, дозволяє здійснювати необхідну корекцію в організації викладання та, в цілому, впливати на хід навчально-пізнавальної діяльності тих, хто навчається. За допомогою контролю встановлюється взаємозв'язок між запланованим і досягнутим рівнями навчання, оцінюються навчальні досягнення студентів, виявляються прогалини в знаннях, досягнення і недоліки методів навчання, що застосовувалися, аналізується робота різних викладачів. Навчання не може бути повноцінним без регулярної та об'єктивної інформації про те, як студенти засвоюють матеріал, як вони застосовують отримані знання для вирішення практичних завдань. На основі результатів контролю приймаються відповідні рішення і вносяться корективи в організацію навчального процесу.

Процес контролю, який здійснюють викладачі циклової комісії з дисциплін «Природничо-наукової підготовки», передбачає кілька етапів:

1) перевірку (виявлення рівня отриманих студентами знань, умінь і навичок);
оцінювання (вимірювання рівня знань, умінь і навичок та порівняння їх із певними стандартами, окресленими вимогами навчальних програм);

3) облік (фіксація результатів у вигляді оцінок, балів, рейтингу в журналі, заліковій книжці, залікових чи екзаменаційних відомостях).

Контролюючи навчально-пізнавальну діяльність студентів, викладачі циклу спрямовують свої зусилля на вирішення таких завдань:

- визначення якості засвоєння навчального матеріалу, ступеня відповідності отриманих умінь і навичок цілям завданням навчальної дисципліни;
- виявлення труднощів у засвоєнні студентами навчальної інформації та типових помилок із метою їх корекції усунення;
- визначення ефективності організаційних форм, методів і засобів навчання;
- діагностування рівня готовності студентів до сприйняття нового матеріалу.

У своїй практиці викладачі найчастіше застосовують усне опитування і тестовий контроль. Усне опитування дозволяє встановити контакт зі студентом та особливості засвоєння ним матеріалу. Застосування письмової перевірки дає можливість організувати роботу з усією групою, а також визначити напрями для індивідуальної роботи з окремим студентом. На відміну від традиційних способів контролю тестування як метод діагностики (контролю й оцінювання) вважаємо ефективнішим і надійнішим.

Тестовий контроль як засіб оптимізації навчального процесу здобув у вишах широке розповсюдження. Якщо раніше тестова форма контролю була предметом дискусії, то нині доцільність використання тестів визнана в психології, педагогіці, методиці. За визначенням С.А. Михалічева, «тести є одним з видів навчальних завдань, які використовуються для контролю і діагностики знань» [2].

Викладач має знати, як правильно підбирати тести і як слід їх складати, адже не кожен набір запитань із варіантами відповідей на них можна назвати тестом. Тестовий контроль має бути;

- індивідуальним, що передбачає перевірку, оцінку, облік і корекцію власних результатів навчання кожного студента;
- систематичним, регулярним, що передбачає контроль просування кожного студента в навчанні (за тему, семестр, рік);
- об'єктивним, що передбачає виключення суб'єктивних, помилкових суджень і висновків викладача, які ґрунтуються на недостатньому вивченні студентів чи упередженому ставленні до них, забезпечуючи тим самим пом'якшення впливу соціальних, особистісних та емоційних факторів, які супроводжують процес оцінювання;
- прозорим - студенти мусять розуміти, чому їхню відповідь оцінено саме такою кількістю балів;
- усебічним (охоплювати всі розділи програми);
- диференційованим, що передбачає врахування і рівнів засвоєння програмового матеріалу, й індивідуальних особливостей студентів;
- якісним, що має бути спрямований і на оволодіння предметними знаннями та вміннями, і на перевірку розетки загальнопредметних умінь (аналізувати, міркувати, робити логічні висновки);
- різноманітним за формами проведення, що створює умови для реалізації всіх функцій контролю та сприяє підвищенню інтересу студентів до його проведення;
- послідовність тестових завдань має визначатися за принципом «від простого до складного».

Проблема застосування ефективного тестування у вищій школі вивчається вже багато років. Вагомий внесок у розвиток тестування як форми контролю і діагностики знань студентів зробили вчені В.В. Божкова, І.У. Гончаренко, І.М. Дичківській, С.М. Ілляшенко, А.І. Кузміньський, Е.А. Михалічев, С.І. Мединська, М.В. Савчин, Ю. Сагер, О.М. Ханіна та ін. Переважна більшість науковців при розгляді поняття «тест» у більшості випадків мають на увазі вузьке значення цього терміна: тест - один із видів навчальних завдань, які використовуються для контролю й діагностики знань. Слід зауважити, що його застосування не обмежується лише формою контролю, адже тестування використовується і як форма засвоєння визначених аспектів змісту навчання. На наш погляд, тестом слід називати сукупність завдань, зорієнтованих на визначення і вимірювання рівня засвоєння визначених частин змісту навчання,

при цьому завдання мають надаватися послідовно з наростаючою складністю. Зазвичай тест становить собою стандартизований метод визначення рівня і структури підготовленості студентів.

Серед головних переваг використання тестового контролю знань студентів можна виділити такі:

- можливість застосування як засобу всіх видів контролю, а саме базового і початкового, поточного і тематичного, рубіжного і залікового, підсумкового й екзаменаційного, а також самоконтролю;
- можливість детальної перевірки рівня засвоєння кожного змістового модуля дисципліни;
- наявність чіткої однозначної відповіді;
- економія навчального часу при здійсненні поточного контролю знань та об'єктивність оцінювання результатів навчання;

- мінімізація емоційного впливу викладача на студента.

Крім цього, традиційно до переваг тестування належать:

- індивідуальний характер контролю, можливість здійснення контролю за роботою кожного студента, його особистою навчальною діяльністю, а також можливість отримати результати успішності групи, що допоможе оцінити викладачеві ефективність методів і прийомів, які застосовуються на заняттях;

- можливість регулярного систематичного проведення тестового контролю на всіх етапах процесу навчання;
- можливість поєднання його з іншими традиційними формами педагогічного контролю;
- об'єктивність тестового контролю, що виключає суб'єктивні оціночні судження й висновки викладача;
- можливість проведення комп'ютеризованого в локальній мережі та паперового варіанта тестування;
- урахування індивідуальних особливостей студентів, що потребує застосування відповідно до цих особливостей різної методики розробки тесту й тестових завдань залежно від рівня їхньої мовної компетенції;
- висока змістозна обґрунтованість тестового контролю, заснована на включенні дидактичних одиниць пробами навчання в завдання тесту.

Напередодні вивчення теми викладачі ЦК «Природничо-наукової підготовки» застосовують діагностичний вид контролю. Він дає змогу перевірити й оцінити залишкові знання. Поточний контроль знань має на меті визначити недоліки в знаннях студентів і способи їх усунення, стимулювати інтерес студентів до предмета та їхню активність у пізнанні. Тематичний контроль пов'язаний із перевіркою рівня знань, умінь і навичок у обсязі розділу чи теми конкретної навчальної дисципліни. Підсумковий контроль має своїм завданням з'ясувати рівень засвоєння навчального матеріалу в кінці семестру або після завершення вивчення дисципліни.

Отже, викладач має володіти повним спектром різноманітних методів контролю й оцінювання навчальної діяльності студентів, оптимально і творчо підходити до їх використання залежно від дидактичної мети, змісту навчального матеріалу, рівня навченості студентів і їхнього інтелектуального розвитку. Тестування студентів стрімко розповсюджується в навчальному процесі, оскільки має вагомі переваги над іншими формами контролю знань, зокрема можливість охоплення великого обсягу матеріалу.

Список використаних джерел

1. Аванесов В.С. Основи научной организации педагогического контроля в высшей школе / В.С.Аванесов. - М. : Издательство МИСиС, 1989. - С.101-120.
2. Алексейчук І.С. Про технологію створення системи тестування / І.С. Алексейчук // Нові технології навчання: наукоЕ методичний збірник. - К. : НМЦВД, 2000. - С.43-92.
3. Булах І.Є. Основи педагогічного оцінювання: навчальний посібник / І.Є. Булах. —Ч. 1 — К., 2006. - С.36-91.
4. Дорошенко Ю. Педагогічна діагностика та оцінювання результатів тестування / Ю. Дорошенко, П. Ротаєнко, Н Семенюк //Завуч. - 2005. - № 20-21. - С. 56-60.
5. Дуженков В.Д. Деякі аспекти методики складання тестових завдань / В.Д. Дуженков, Т.І. Панасюк // Організація навчально-виховного процесу - 2006. - Вип. 8. - С. 104-109.